

μασμένο ρολόϊ, τὸ καθένα τους λέει: «Εἶμαι ἡ Ζωή, ἡ ἀνυπόφορη, ἡ ἀπόνετη Ζωή».

Ἐνα μόνο δευτερόλεπτο ὑπάρχει στὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου πού νὰ φέρνει μιὰ καλὴν ἀγγελία, τὴν **καλὴν ἀγγελία**, πού προξενεῖ στὸν καθένα ἕναν ἀνεξήγητο φόβο.

Ναί! Ὁ Χρόνος βασιλεύει ξαναλῆρε τὴν ἀκαρδία του ἐξουσία. Κοί μὲ σπρώχνει, σὰ νὰ εἴμουν αὐτὸ βόδι, μὲ τὴ διπλὴ του βουκέντρα. — «Ντέ! ζωντόβολο! Ἰσα, ἴδρωνε σκλάβε! Μπρός, ζῆσε κολασιμένε!»

ΕΣΠΕΡΟΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ (*)

Ἀθήνα, 4 τοῦ Δεκέβρη 1911

Ἀγαπητὲ ποιητή,

Πολὺ σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὰ «Τραγοῦδια» σας καὶ γιὰ τὴν τιμητικώτατη προσφορὰ τους.

Τὰ διάβασα μιὰ καὶ δυο φορές, καὶ ἡ ἐντύπωσή μου εἶναι πὼς ἀξιζοῦν τὴν τέχνη. Ὅ,τι αἰσθάνεστε προσπαθεῖτε νὰ τὸ ἐκφράσετε σὰν ποιητής. Μιὰ ἡδυπάθεια συνταράζει τὸ στίχο σας, προσέχετε στὴν εὐρυθμία, ἔχετε κάποια λεπτότητα στὸ σκοπὸ σας, κάποια ζήτηση στὴ φράση σας, πού δείχνει πὼς μπήκατε στὸ νόημα τῆς Ποιητικῆς. Ἄν εἶχα καιρὸ θὰ σὰς ἀνάφερα στίχους σας πού ξεχωρίζω. Ἄν καὶ τοὺς στίχους σας μιὰ πνοὴ τοὺς σπρώχνει, καὶ δὲν ξέρω ἂν εἶναι προτιμώτερος ὁ «Παιχνιαδάρης Ραψωδός» ἀπὸ τὰ «Ἐλεγεία», ἢ τοῦτα ἀπὸ κεῖνον. Ἐννοεῖται πὼς ἂν ἡ ἀγάπη σας γιὰ τὴν Ποίηση, δὲν εἶναι περαστικὴ ἐξαψή, μὰ βαθειὰ προσηλωση, μὲ τὸν καιρὸ μπορεῖ νὰ βγῇ καὶ μιὰ ξεχωριστὴ ιδιοσυγκρασία, κάτι σὰν πρωτοτυπία, ἀπὸ τὸ τραγοῦδι σας.

Σὰς εὐχαριστῶ, καὶ σὰς εὐχομαι τὸ δεύτερο βιβλίο σας νὰ σημειώσῃ χτυπητὴ πρόοδο,

Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

© Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Φαίνεται πὼς τὴ σαρακοστή θὰ εὐτυχίσουμε ἀνὰ δοῦμε στὸ Βασιλικὸ Θέατρο, ἀπὸ ἐρασιτέχνες, τὴν «Τρισεύγενη» τοῦ Κωστή Παλαμά. Ἡ παράστασις θὰ γίνῃ γιὰ τὸ «Κυριακάτικο σχολεῖο» τοῦ «Εργατικοῦ Κέντρου» καὶ τὸ δράμα, πού ἀρχινήσανε κίολας οἱ δουκίμες του καὶ πάνε πολυκαλά, θὰ παιχτεῖ ἀπὸ τὴν κ. Θεώνη Παπᾶ (Τρισεύγενη), ἀπὸ τίς δεσποινίδες Βλυσίδη (Προθύλα), Αἰμιλία Καρσβία (Κυρά Καλή), Ζαμάνου (Γυναίκα τοῦ Δειτρογαλή),

(*) Στάλθηκε σὲν κ. Τὴν Ἀρ. πτὶν γιὰ τὰ «Τραγοῦδια» του.

Ζερβοῦ (Πραξιθέα) Μ. Τσιλιμίγκρα (Κυρ' Ἀλτάνα) καὶ ἀπὸ τοὺς κ. κ. Γεώργιο Ν. Πολίτη (Πέτρος Φλώρης), Σπύρο Ἀλιμπέρτη (Πάνος Τράτας), Ναπολ. Λαπαθιώτη (Νίκαιος), Α. Ζάχο (Κώστας Μπουρνόβας) καὶ Πάνο Δ. Ταγκόπουλο (Δειτρογαλή).

— Μιὰ νόστιμη φάρσα παίξαμε στὸν «Αἰολικὸς Ἀστήρ» πού βγαίνει στὸ Ἀἶβαλὶ τῆς Μικρασίας κατὰ φίλοι μας ἀπὸ δῶ. Γιὰ ν' ἐπιδείξουν πὼς οἱ διευθυντές του, ἂν καὶ γλωσσαμύντορες, δὲ σκαμπάζουν ἀπὸ φιλολογία, πιάσανε καὶ τοὺς στείλανε δυὸ γνωστότατα ποιήματα τοῦ Παλαμά: τὸ «Περδικόστητη τσιγγάνα» ἀπὸ τὸ «Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου» καὶ τὸ «Ἀφκιστο καὶ ἀστόλιστο τοῦ Χάρου» δὲ σὲ δίνω ἀπὸ τὸν «Τάφο», πὼς τάχα εἶναι **ἀνέκδοτα** ποιήματα τοῦ Πολέμη, καὶ πὼς τοὺς τὰ στέλνει ὁ ἴδιος ὁ ποιητής, μ' ἕνα κολακευτικώτατο γράμμα του γιὰ τὸν «Αἰολικὸς Ἀστήρ», τὸν «μεγάλῳ ὑποσχόμενον διὰ τὴν πτωχὴν δυστυχῶς λογοτεχνίαν μας».

— Κι ὁ «Αἰολικὸς Ἀστήρ» τὴν κατάπνευσε τὴ φάρσα καὶ τύπωσε στὸ πρωτοχρονιάτικο φύλλο του μὲ καμάρι τὸ γράμμα καὶ τὰ ποιήματα... τοῦ Πολέμη!

Ἡ ΚΟΪΝὴ ΓΝΩΜΗ

Ο ΦΙΛΕΛΕΥΤΕΡΟΣ

Φίλε Νουμά,

Στὸ 462 φύλλο τοῦ «Νουμά» ὁ κ. Α. Τρανὸς ἀφοῦ μιλάει βαθυστόχαστα στὸ ἄρθρο του γιὰ τὰ πιδ σπουδαῖα προβλήματα τῆς ζωῆς μας, ἀκόμα πιὸ βαθυστόχαστα, σὲ μιὰ παράγραφο παρατηρεῖ πὼς «ὁ φιλελεύτερος πιστὸς εἶναι ὑποχρεωμένος ὅχι νὰ πιστέψῃ, μὰ νὰ **πειστή** ἐπιστημονικὰ γιὰ τὴ θρησκεία του». Πολὺ περίεργο ἀλήθεια ζῶο πρέπει νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ γερμανοφερμένος φιλελεύτερος πού θὰ μπαρέσῃ νὰ πραγματοποιήσῃ ἕνα τέτοιο δύσκολο κατόρθωμα. Ἐξὸν ἂν πασίσῃ νὰ ξεφορτωθῇ πρῶτα ἀπὸ πάνου του τὸ βάρος κάθε βαθυστόχαστης παρατήρησης, καὶ μὲ τὸ κοινὸ μυαλὸ πού θὰ τοῦ μείνῃ ἔπειτα μπορέσει νὰ καταλάβῃ πὼς γιὰ τὸν κ. Τρανὸ οἱ λέξεις «θρησκεία, πίστις, ἐπιστήμη» δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ μονάχα λέξεις. Θάναι ὁ μόνος τρόπος ἔτσι νὰ δεχτῇ μὴν ἀντιφατικὴ συμβουλὴ χωρὶς τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὴν ἀκούσῃ.

Πρόθυμος φίλος σου
Γ. Π.

ΒΓΗΚΕ ΤΟ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΨΥΧΑΡΗ

ΣΤΟΝ ΙΣΚΙΟ ΤΟΥ ΠΛΑΤΑΝΟΥ

(15 ΔΗΓΗΜΑΤΑ)

Καὶ πουλεῖται 5 δρ. σὲ Γραφεῖα μας.

(Γιὰ τοὺς συνδρομητάς τοῦ «Νουμά» δρ. 3. Στὸ ἐξωτερικὸ, μαζί μὲ τὰ ταχυδρ., δρ. 3,50).

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΪΚΟΗΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη δρ. 10. Για το εξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις έπαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (3 δρ. την τρίμηνιά).—Κανέναν δὲ γράφεται συντρομητής ἂν δὲν προπληρώσει τὴν συντρομή του.

20 λεπτά τὸ φύλλο. — Τὰ περασμένα φύλλα πουλοῦνται στὸ γραφεῖο μας διπλὴ τιμὴ.

Βρίσκεται στὴν Ἀθήνα σ' ὅλα τὰ κίосκια, καὶ στὶς έπαρχίες σ' ὅλα τὰ πραχτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ

Ὁ Βενιζέλος δὲ μᾶς κάνει, γιατί δὲ μᾶς.... κάνει τὰ ρουσφέτια μας, τὰ χατίρια μας, τίς χάρες ποὺ τοῦ ζητήσαμε. Ὁ Βενιζέλος εἶναι κακὸς κυβερνήτης ἐπειδὴ πληρονόμασε ἀπὸ τὸ Μαυρομυχάλη ποὺ εἶναι γι' αὐτὸ καὶ μόνο καλὸς κυβερνήτης. Ὁ Βενιζέλος εἶναι ἀναξίος γιατί δὲν ἐδιόρισε καθηγητὲς ἐμᾶς στὸ Πανεπιστήμιο. Ὁ Βενιζέλος μὲ τὴ γαλλικὴ ἀποστολὴ ποὺ μᾶς ἔφερε καταστρέφει τὸ στρατὸ, γιατί δὲ μᾶς καλοέρχεται ἐμᾶς τοὺς κάκωσινθησιμένους, ὕστερα ἀπὸ τόσω χρονῷ χουζούρι, ραχάτι, τεμπελιά καὶ ἀνεμελιά, νὰ πηγαίνουμε στὰ γυμνάσια πρῶτῃ πρῶτῃ στὶς ἐφτά. Ὁ Βενιζέλος χαντάκωσε τὸ ναυτικὸ γιατί παρασημοφόρησε τὸν τᾶδε ὑποπλοίαρχο καὶ ὄχι ἐμᾶς. Ὁ Βενιζέλος εἶναι μοχθηρὸς γιατί μᾶς ξεσκέπασε καὶ δὲν περνάει πιά ἡ μπογιά μας. Ὁ Βενιζέλος εἶναι ἄθλιος γιατί μᾶς ἔσφιξε τὰ λουριά.

Ἀλλὰ πῶς νὰ τὰ βγάλει κανεὶς αὐτὰ στὸ φόρο; Δὲν πάει. Θὰ μᾶς ποῦν· «ἔχετε προσωπικά». Πῶς νὰ δικαιολογήσουμε τὴν κρίση μας τὴν κακὴ γιὰ τὸ Βενιζέλο ἀπὸ τὸ ὅτι δὲ μᾶς ἐδιόρισε διευθυντὴ τῶν φυλακῶν, ἢ καθηγητὴ στὸ Πανεπιστήμιο, ἢ δὲ μᾶς ἔδωσε τὸ παράσημο, ἢ δὲ μᾶς ἀρέσει ἐμᾶς τοὺς στρατιωτικὸς ὁ κόπος καὶ τὰ γυμνάσια· ἢ μᾶς τιμώρησε γιὰ τὴν παλιανθρωπιά μας, ἢ πληρονόμασε ἀπὸ τοὺς ἀντίθετους; Ἄς ξεσκαλίσουμε λοιπὸν νὰ τοῦ βροῦμε καὶ μετὶ χουζούρια αὐτουνοῦ τοῦ

ξένου. Ἀπὸ τί; Θὰ εἶναι ἀναμάρτητος; Κι ἂν εἶναι τάχα, θὰ τὸν ἀφήσουμε; Πρῶτα πρῶτα ἔχουμε τὸ ἐλεύτερο νὰ τὸν φοβερίσουμε ἔτσι: «Θὰ σὲ βάλουμε στὴν ἐφημερίδα καὶ πρόσεχε.» Καὶ ἅμα δὲν κάνει τίποτα ἢ φοβέρα, θὰ τοῦ τὴ στείλουμε καὶ γραφτὴ, μὲ ἀνώνυμο γράμμα βέβαια. Ἄμα κι αὐτὸ δὲν πιάσει, ἀρχίζουμε τὸ βρισολάσι. Καὶ δὲς του τότε ψευτιὲς καὶ διαστραφές καὶ γενικότητες καὶ θεωρίες καὶ φαντασμαγορίες, συκοφαντίες, ραδιουργίες καὶ μεγαλόπρεπα κατηγορητήρια. Ὁ Βενιζέλος τόκαμε τοῦτο ἀπὸ συμφέρον, ὁ Βενιζέλος θέλει νὰ καταργήσει τὸ στρατὸ, ὁ Βενιζέλος εἶναι ζηλόφρων καὶ καταστρέφει κόσμον, εἶναι μοχθηρὸς καὶ σκοτώνει κάθε ἀξία, εἶναι ἄθεος, εἶναι μαλλιαρὸς καὶ βγάζει τὸ Γιγαντα Μιστριώτη, τὸ μέγα πατριώτη ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο, ὁ Βενιζέλος κάνει ρουσφέτια, ὁ Βενιζέλος ἐπνίξε τὸν κακόμενον τὸ λαὸ στοὺς φόρους, ὁ Βενιζέλος εἶναι προδότης δὲ θέλει τὴν ἔνωση τῆς Κρήτης, ὁ Βενιζέλος συμμάχησε μὲ τοὺς Ἑγγλέζους γιὰ νὰ διαλύσει τὸ Γένος γιατί ὁ ἐμπορικὸς στόλος μας εἶναι «κάρφος ἐν τῇ ὀφθαλμῷ τῶν Ἀγγλων», ὁ Βενιζέλος τόκαμε ρόιδο μὲ τίς διπλωματικές του γκάφες, ὁ Βενιζέλος τέλος εἶναι ἀναξιοπρεπέτης γιατί συνεννοεῖται μὲ τοὺς Βουλγάρους.

— Μὲ ποιούς, λέει; Μὲ τοὺς Βουλγάρους; μ' αὐτοὺς ποὺ μᾶς ἔσφαξαν, ποὺ μᾶς ρήμαξαν, ποὺ μᾶς χαντάκωσαν, ποὺ χλωρὸ κλαδί δὲ μᾶς ἄφησαν;

— **Μάλιστα, κύριε, μὲ τοὺς Βουλγάρους!** Τὸν λὲς ἔπειτα προδότη ἢ δὲν τόνε λές;

— Ἀμ βέβαια προδότης. Πῶς, ἀφοῦ τάφτεϊασι μὲ τοὺς Βουλγάρους.

Βγαίνει τὴν ἄλλη μέρα ὁ κ. Π. καὶ ὁ κ. Χ. καὶ ὁ κ. Ε. (ποὺ ὀνομάζονται μὲ γενικώτερο ὄνομα: ὁ ἀντιπολιτευόμενος τύπος) καὶ ρίχνουν ἐπάνω στὸ παλιόχαρτο τῆς ἐφημερίδας τοὺς ἄρθρα μεγαλοφάνταστα, μεγαλορρήμονα καὶ φλογερότατα, πασπαλισμένα μὲ πυκνότητες ψευτιὲς — σὰ σταφίδες — καὶ στολισμένα μὲ τρομαχτικὲς κινηματογραφικὲς ἢ πανοραμικὲς ἐπιγραφὰς: «Ὁ Βενιζέλος προδότης», «Ἡ ἐθνικὴ ἀναξιοπρέπεια», «Ἰδοὺ, Κύριοι, τὸ τέλος τοῦ κόσμου.» Ἐδῶ βάζω δεκατρία θαυμαστικά καὶ σταματῶ γιὰ νὰ ξαναζάνω. Καὶ ἔτσι γίνεται ἡ περίφημη Κοινὴ Γνώμη.

Λοιπὸν οἱ Βούλγαροι εἶναι λαὸς βάρβαρος ποὺ κατοικεῖ ἀριστερὰ τῷ εἰσπλέοντι τὴν Μαύρην θάλασσαν», καὶ οἱ Ἕλληνες εἶναι λαὸς πολιτισμένος, μὲ ἱστορία, μὲ παράδοσις, μὲ προγόνους, μὲ Μιστριώτηδες καὶ μὲ Θεοτόκηδες, ντιλετάντες πρωθυ-